

Матеріали круглого столу

ДЕРЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ І ПРІОРИТЕТИ 2016 РОКУ

Харків, 3 березня 2016 р.

Етапи удосконалення організації надання адміністративної послуги

- 1. Стан, тенденції та пріоритети реформ в сфері дерегулювання економіки (Ю.Б.Іванов)
- 2. Деретулювання та децентралізація (Т.М.Чечетова-Терашвілі, О.Ю.Іванова).
- 3. Адміністративні послуги в 2015 році: досягнення та невирішені завдання (А.О. Сєніна).
- 4. Зменшення адміністративних бар'єрів для розвитку малого бізнесу в Україні (Ю.М.Малишко).
- 5. Оцінка регуляторного впливу проектів нормативно-правових актів: реалії 2016 року (А.О.Удовенко).
- 6. Деретулювання як засіб протидії корупції (І.О.Губарєва)

Матеріали до круглого столу

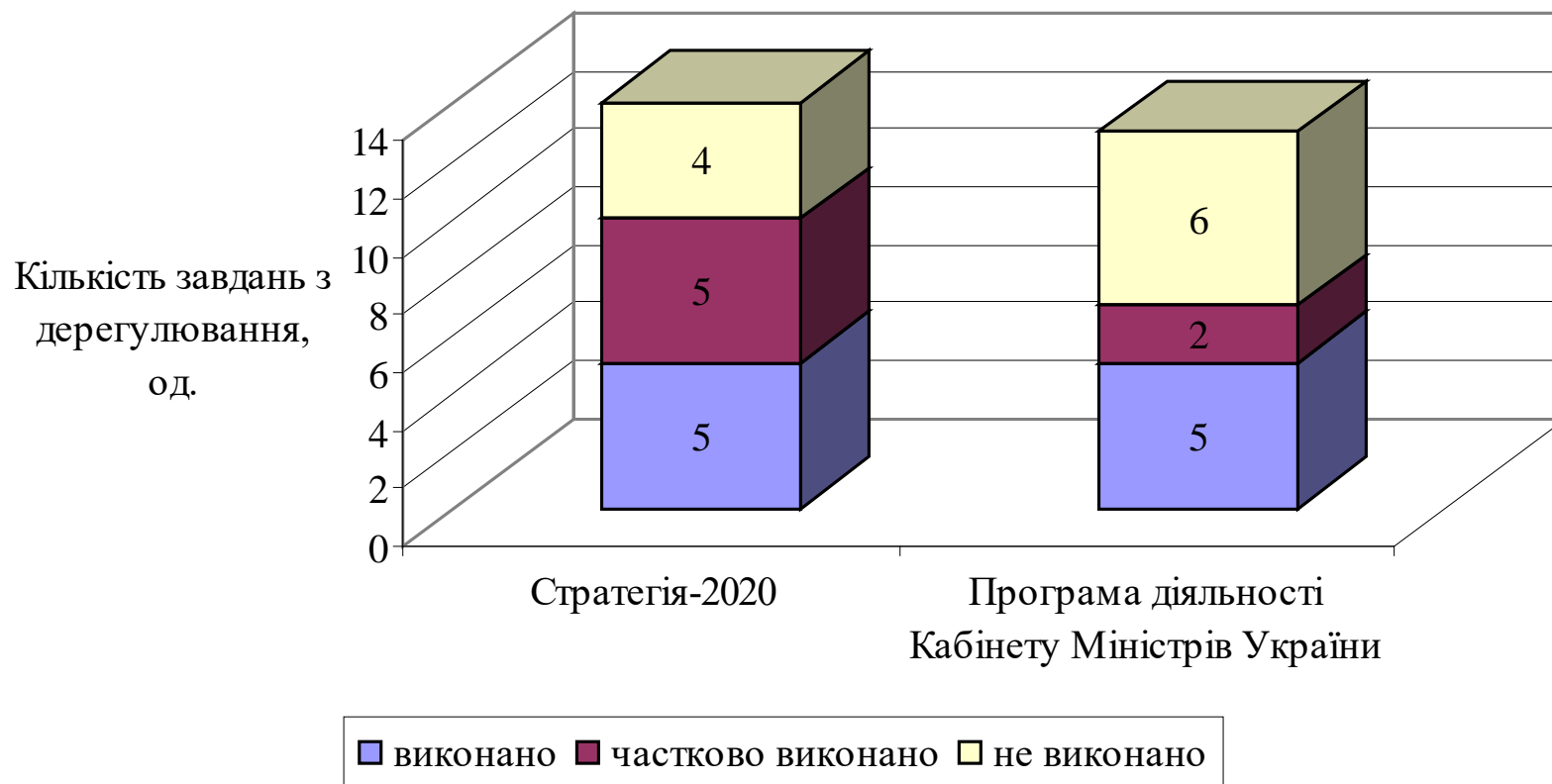
“ Дeregулювання економіки: проблеми і
пріоритети 2016 року ”

СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРІОРИТЕТИ РЕФОРМ В СФЕРІ ДЕРЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Іванов Юрій Борисович
заступник директора з наукової роботи НДЦ
ІПР НАНУ, д. е. н., професор

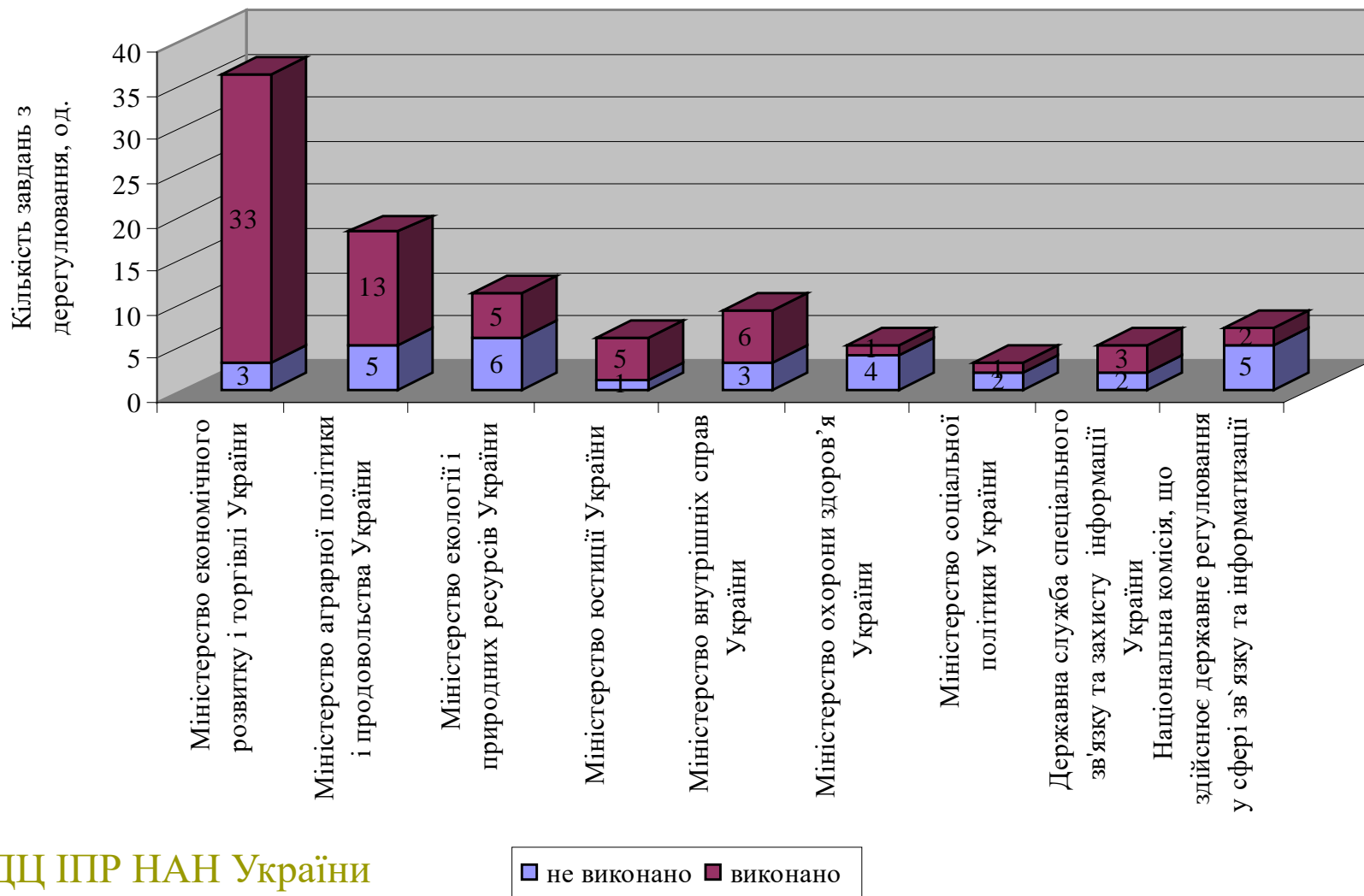

Стан виконання стратегічних завдань в сфері дерегулювання економіки України в 2015 р.

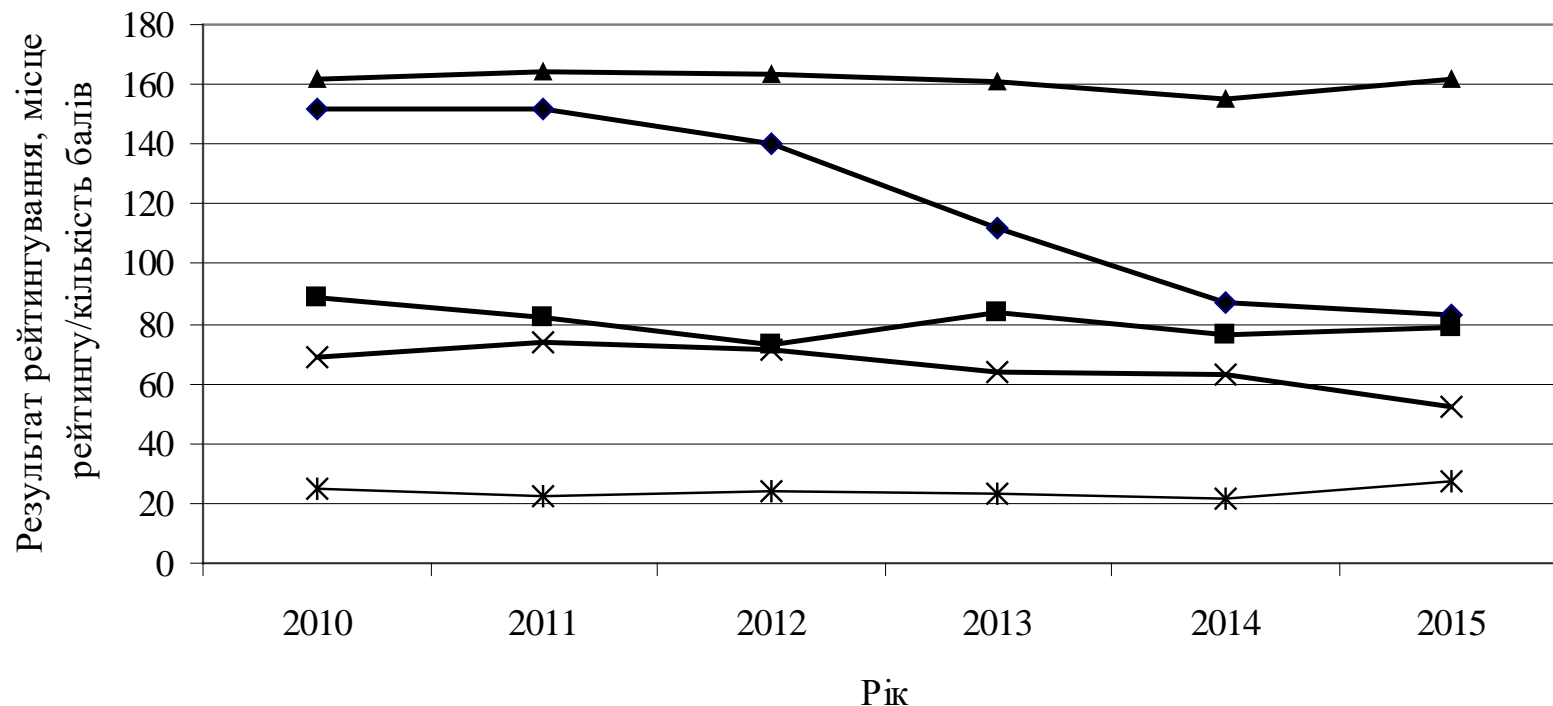

Стан виконання плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності

Динаміка показників України за 2010-2015 рр. у міжнародних рейтингах

- ◆ Ведення бізнесу, місце в рейтингу
- Індекс глобальної конкурентоспроможності, місце в рейтингу
- ▲ Індекс економічної свободи, місце в рейтингу
- × Індекс процвітання, місце в рейтингу
- * Індекс сприйняття корупції, бали

Позитивні результати та невирішені проблеми політики дерегулювання економіки в Україні в 2015 р.

Сфера	Позитивні результати	Невирішені проблеми
Реєстраційна система	зниження вартості реєстрації бізнесу та власного майна; скорочення кількості процедур реєстрації бізнесу та власності; скорочення тривалості реєстрації власності;	значна тривалість реєстрації бізнесу в порівнянні з країнами ЄС; значна кількість процедур та тривалість реєстрації власності; мала частка поверненого капіталу кредиторам та високі витрати підприємств під час процедури банкрутства
Дозвільна система та ліцензування	зменшення кількості процедур для підключення до мережі електропостачання на 5 процедур з 10 існуючих; скорочення терміну підключення до мережі електропостачання на 14 днів з існуючих 277 годин;	значні часові витрати на отримання дозволу на будівництво; значна кількість процедур отримання дозволу на будівництво; значна тривалість підключення до електропостачання; висока вартість підключення до електропостачання;

Позитивні результати та невирішені проблеми дерегулювання економіки в Україні в 2015 р.

Сфера	Позитивні результати	Невирішені проблеми
Контрольно-перевірочна діяльність	Зменшення рівня корупції	все ще високий рівень корупції; велика кількість контролюючих органів;
Зовнішньоекономічна діяльність	-	значна тривалість оформлення документів для експорту та імпорту; значна тривалість проходження митного контролю; значні фінансові витрати на оформлення документів
Податкова система	Зменшення рівня податкового навантаження	все ще високий рівень податкового навантаження на суб'єктів господарювання, значні витрати часу на ведення податкового обліку

Законодавче забезпечення дерегуляції економіки в 2015 р. (1)

Напрямок дерегулювання економіки	Існуючі проблеми	Кількість актів, спрямованих на вирішення проблеми
Реєстраційна система	значна тривалість та велика кількість процедур реєстрації бізнесу в порівнянні з країнами ЄС	+
	висока вартість реєстрації власності	+
	низький рівень автоматизації, що проявлено великою кількістю процедур та значним терміном реалізації підключення до електроенергії	+
Дозвільна система та ліцензування	висока вартість процедури отримання дозволу на будівництво;	+
	значна частка видів діяльності, яка підлягає ліцензуванню;	+
	необґрунтованість рішень органів ліцензування щодо відмови у наданні ліцензії	+
Публічні закупівлі	складність процедури публічних закупівель	+

Законодавче забезпечення дерегуляції економіки в 2015 р. (2)

Напрямок дерегулювання економіки	Існуючі проблеми	Кількість актів, спрямованих на вирішення проблеми
Податкова політика	високий рівень податкового навантаження на суб'єктів господарювання,	++
	значна кількість податкових платежів протягом року;	+
	значні витрати часу на ведення податкового обліку;	++
Зовнішньоекономічна діяльність	значна вартість оформлення експортно-імпортних операцій;	+
	відсутність позитивних тенденцій щодо зміни показника «термін проходження митних процедур»	+
Контрольна-перевірочна діяльність	високий рівень корупції;	++
	зростання кількості перевірок діяльності суб'єктів господарювання	+
Бюджетна політика	залишається значна залежність місцевих бюджетів від центру від державного бюджету	++
	обмеженість прав органів місцевого самоврядування щодо використання коштів на економічний розвиток	++

Мета дерегуляційної реформи (сприйняття респондентами)

*опитування проведено Міжнародним центром перспективних досліджень

Найбільш вдалі реалізовані ініціативи з боку держави в контексті дерегуляційної реформи за останній рік на думку експертів:

- зменшення строку видачі фітосанітарного сертифікату до 24 годин;
- спрощення системи реєстрації суб'єктів господарювання;
- спрощення системи реєстрації прав власності;
- створення галузевих платформ при ДФС та робочих груп при Державній регуляторній службі;
- впровадження системи он-лайн реєстрації в системі будівництва;
- скасування обов'язкової сертифікації при імпорті косметичних виробів
- скасування збору за утилізацію за санітарно-епідеміологічного контролю при імпорті
- відміна обов'язкової сертифікації по 13 товарним групам
- відкриття Центрів надання адміністративних послуг

Основні нововведення в реєстраційній сфері:

▣ **З 1 квітня нотаріуси отримали право проводити реєстрацію договорів оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення.**

Переваги:

- розширення кількості пунктів, де можна провести реєстрацію;
- ліквідація черг при реєстрації договорів оренди сільськогосподарських земель;
- збільшення оперативності реєстрації і якості послуг за рахунок збільшення конкуренції;
- ліквідація корупційної складової за «пришвидшення процесу».

▣ **Відкриття «модельного офісу» ще в декількох областях України.**

Переваги:

- зручність подання заяви на реєстрацію у будь-якому органі юстиції у межах вказаної області
- унеможливлення виникнення корупції в реєстраційній сфері

▣ **Скорочення строків реєстрації підприємницької діяльності до 1 доби**

Основні нововведення в податковій політиці:

- ▣ Введено нові онлайн-сервіси;
- ▣ Спрощено процедуру укладання договорів про визнання електронних документів з органами ДФС.

▣ За даними Податкового індексу*:

- 92 % експертів вкрай негативно оцінили якість податкового законодавства України;
- 30% визначили існуючий податковий режим як вкрай несприятливий, а 54% – як «не дуже сприятливий»;

Серед недоліків процесу підготовки податкової звітності виділено:

- незрозумілі правила та роз'яснення щодо податкової звітності (79%);
- значні витрати часу на підготовку та подачу звітності і сплату податків (51%);
- недосконалість електронної системи податкової звітності (49%);
- велика кількість податків та зборів (36%);
- 54% респондентів абсолютно або частково незадоволені якістю обслуговування.

•Індекс розраховано Європейською бізнес асоціацією ЕВА

Основні нововведення в зовнішньоекономічній сфері:

- **Достроково скасовано спеціальні мита на імпорт автомобілів, введені в 2013 році терміном на 3 роки**
- **Спрощено санітарний контроль на митниці**
- **Спрощено і скорочено процедури обліку осіб, які здійснюють операції з товарами**
- **Спрощено ведення бізнесу в портах та мінімізувано паперовий документообіг при оформленні суден і вантажів**
- **За даними Митного індексу*:**
  - 40% митних експертів вважають, що кількість додаткових документів є необґрунтованою та обтяжливою для ведення бізнесу компанії.
  - 56% митних експертів кажуть, що їх компанія оскаржувала рішення митних органів про коригування заявленої митної вартості товарів.
  - 52%, вважають, що корупція в митних органах залишилась на тому ж рівні
  - 45% митних експертів абсолютно або скоріше не задоволені якістю митних послуг та професійним підходом посадових осіб митних органів.

* Індекс розраховано Європейською бізнес асоціацією ЕВА

Основні нововведення в сфері ліцензування:

- Скорочено кількість видів діяльності, які підлягають ліцензуванню
- Встановлено необов'язковість паперової форми ліцензії
- Зафіксовано момент виникнення права на здійснення ліцензованої діяльності
- Суб'єкту господарювання надано право вибору способу подачі документів для отримання ліцензії та способу отримання документа від державних органів
- Деталізовані терміни і процедура для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії

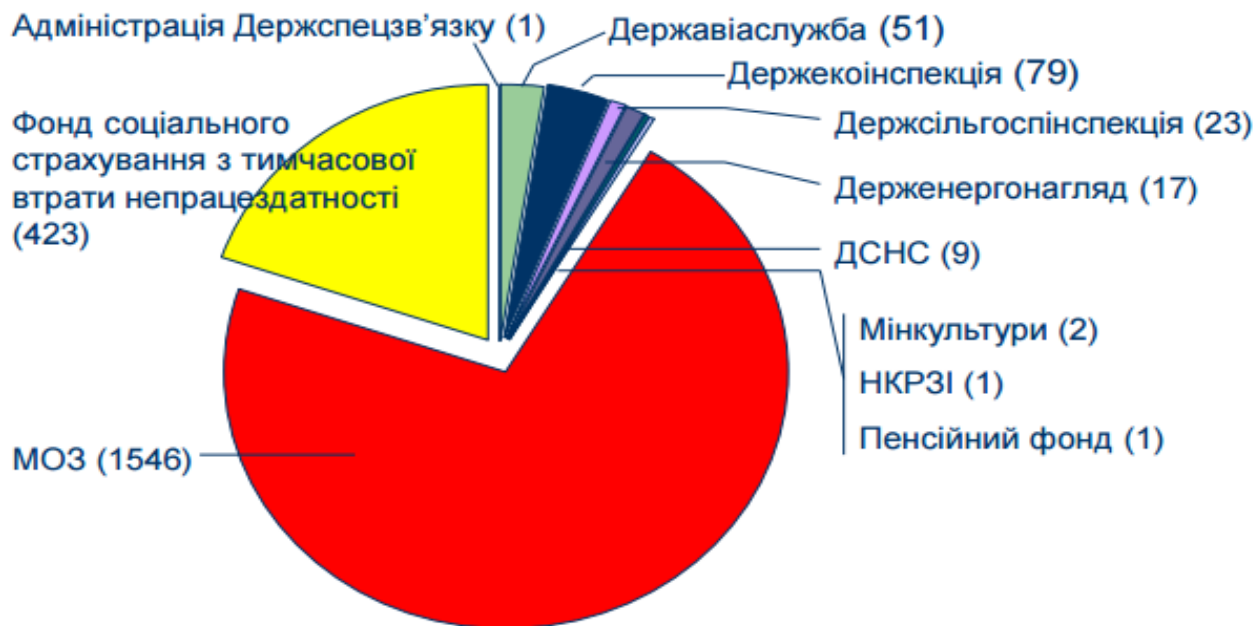

Основні нововведення в контрольно-перевірочній сфері:

□ Введено в дію мораторій на перевірки:

- За дозволами Кабінету Міністрів України було проведено 22 574 перевірки. 11 органів отримали дозвіл КМУ на проведення перевірок. Протягом січня-червня 2015 року 11 контролюючих органів повністю або частково проігнорували мораторій та проводили перевірки

Контролюючі органи, які проігнорували дію мораторію на перевірки

Ключові висновки

- Незважаючи на позитивну риторику Кабінету Міністрів України, існує суттєве невиконання завдань основних програмних документів України (Стратегія 2020 та План дій Уряду) в сфері дерегуляції.
- Основні зусилля в сфері дерегуляції були спрямовані на створення законодавства та нормативно-правової бази, причому виконання реформи оцінювалося по кількісним показникам без врахування якості та дієвості прийнятих актів.
- Напрями законотворчої та нормотворчої діяльності в 2015 році не в повній мірі відповідали програмним завданням, очікуванням громадянського суспільства та проблемам, ідентифікованим в процесі міжнародного рейтингування.
- Процес децентралізації дерегулювання та надання адміністративних послуг потребує подолання відомчого опору.

Ключові завдання та пріоритети дерегуляції - 2016

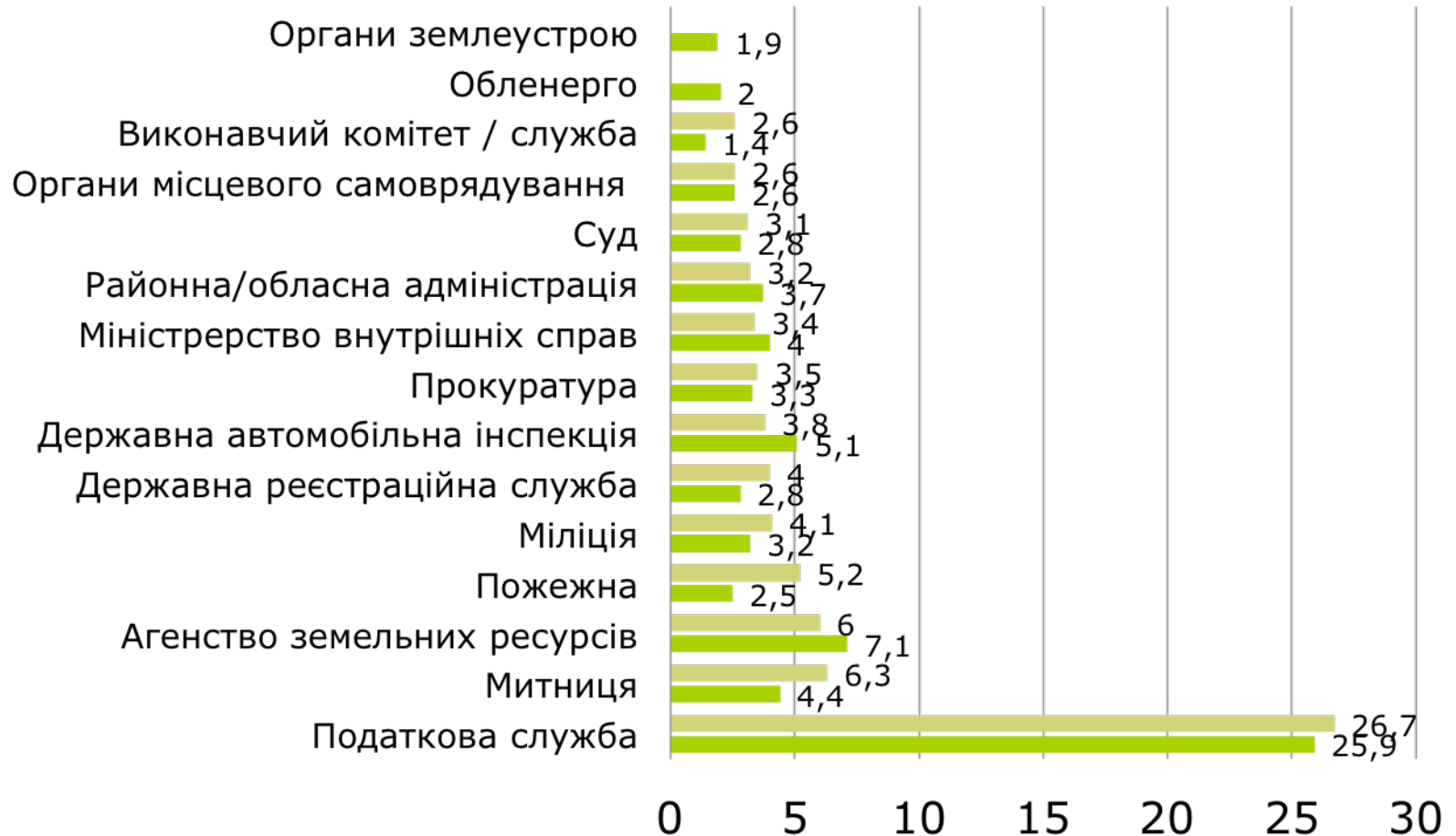

- Перенесення акцентів в оцінювання дієвості дерегуляційних заходів з кількісних показників на кінцеві результати.
- Гармонізація та узгодження завдань політики дерегулювання з пріоритетами: програмних документів, міжнародних оцінок та сприйняття бізнесом та громадськістю.
- Інтенсифікація децентралізації процесів дерегулювання та надання адміністративних послуг.
- Радикальний перегляд технології надання адміністративних послуг на основі методології раціоналізації бізнес-процесів
- Антикорупційна спрямованість.
- Забезпечення суттєвого підвищення якості законодавчих та нормативно-правових актів, в тому числі за рахунок введення моніторингу оцінки регуляторного впливу.

Рівень сприйняття корупції бізнесом в органах влади, за даними Transparency International Україна,

% до всіх опитаних, хто стикався з корупцією

Топ-ситуації, що призвели до корупції

(Спільні дослідження Transparency International Україна, ПриватБанк, ТОВ Аудиторська фірма «ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)» та GfK Ukraine)

Державний орган	Операція
Податкова служба	При перевірці
Митниця	При здійсненні перевезень, доставки товару, експортно-імпортних операціях
Агентство земельних ресурсів	Оформлення документів на землю, нерухомість, будівництво, оренду
Податкова служба	Видача дозвільних документів, отримання дозволу, ліцензії, технічних умов, сертифікатів, дозволів
Державна реєстраційна служба	Реєстрація, закриття підприємства
Податкова служба	При здійсненні операції, при звичайній діяльності, при всіх операціях
Податкова служба, агентство земельних ресурсів	Оформлення, погодження, подача інших документів, оформлення договорів
Податкова служба, районна / обласна адміністрація	Примушення до дачі хабара, здійснення благодійних платежів, оплата без квитанції, оплата зайвих послуг

Шляхи зниження рівня корупції в дерегуляційних процесах

- реалізація моніторингу якості адміністративних послуг з метою мінімізації проявів корупції через періодичні анонімні опитування споживачів: результативність, своєчасність, доступність, зручність, відкритість, повага, професійність;
- збільшення конкуренції на ринку адміністративних послуг;
- розширення системи електронного документообігу;
- скорочення кількості ліцензій та дозволів, а також спрощення відповідних процедур;
- зменшення безпосередньої взаємодії та контактів між чиновником та її громадянами;
- прозорість надання адміністративної послуги, інформаційна підтримка;
- розширення способів звернення особи за адміністративною послугою;
- передбачення обґрунтованих строків надання адміністративної послуги та заохочення їх скорочення.

Матеріали до круглого столу

“ Дeregулювання економіки: проблеми і пріоритети 2016 року ”

ДЕРЕГУЛЮВАННЯ ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

Іванова Ольга Юріївна

с.н.с. НДЦ ІПР НАНУ, к. е. н., доцент

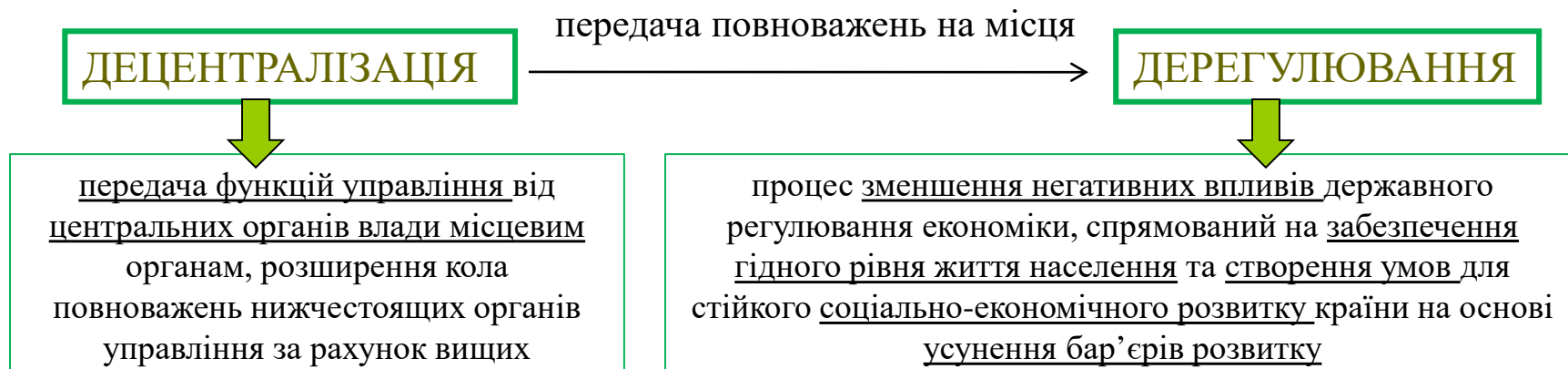
Чечетова-Терашвілі Тетяна Михайлівна

к. е. н., доцент, заступник міського голови – керуючий
справами виконавчого комітету міської ради

Член виконавчого комітету Харківської міської ради

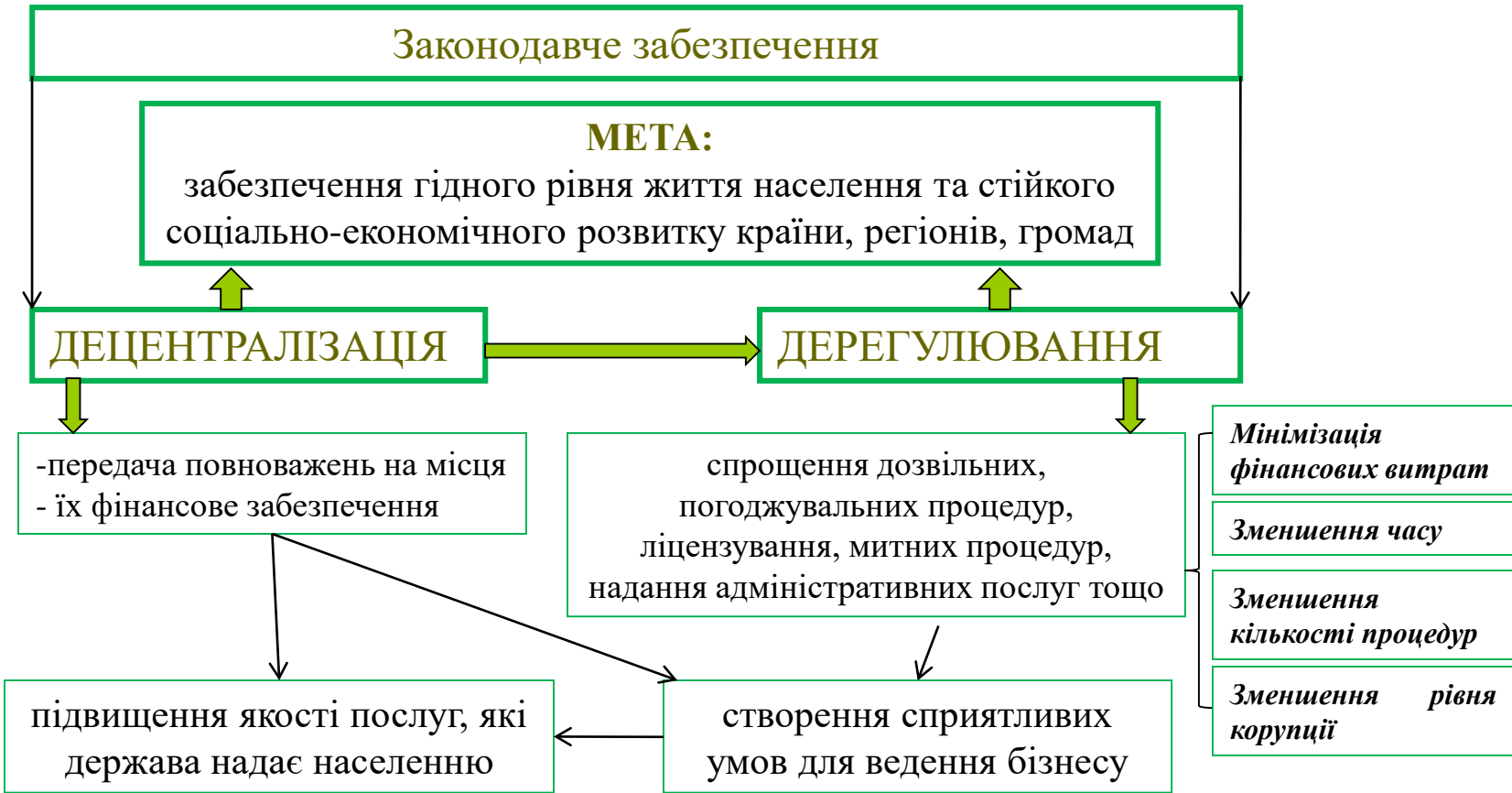
Співвідношення дерегулювання економіки та децентралізації

Зв'язок між дерегулюванням та децентралізацією

Законодавче забезпечення дерегулювання в бюджетній сфері в 2015 р.

Схвалено Закони	Чекають прийняття змін до Конституції
Закон України «Про співробітництво територіальних громад»	Закон України «Про місцеве самоврядування» (нова редакція)
Зміни до Бюджетного та Податкового кодексів: «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад» «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин»	Закон України «Про засади та порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою України»
	Закон України «Про місцеві органи виконавчої влади»
	Закон України «Про місцеві референдуми»
	Закон України «Про органи самоорганізації населення» (нова редакція)
Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»	Закон України «Про перфектів»
Закон України «Про засади державної регіональної політики»	Закону України про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)
Закон України щодо децентралізації повноважень у сфері архбудконтролю	

Основні делеговані у 2015 році повноваження на місця в межах дерегулювання економіки

- децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю;
- реєстрація бізнесу;
- реєстрація землі та нерухомості;
- реєстрація політичних партій і громадських організацій;
- реєстрація актів цивільного стану;
- реєстрація проживання та зняття з реєстрації місця проживання особи

Здобутки дерегулювання в бюджетній сфері в 2015 р.

Результати фінансової децентралізації у 2015 р

-З 2015 року за місцевими бюджетами закріплено

- 10 % податку на прибуток підприємств ;
- 100 % державного мита
- 100 % плати за надання адміністративних послуг
- 80 % екологічного податку
- місцевий транспортний податок

Введено нові платежі:

- Акцизний податок (5%)
- 25 % сплати за надра та спец використання води
- Податок на майно, зокрема плата за землю

-Додаткове отримання коштів місцевими бюджетами, у розмірі 29,6 млрд. грн;

-За даними Міністерство фінансів України ресурс місцевих бюджетів збільшилися на 42,5%

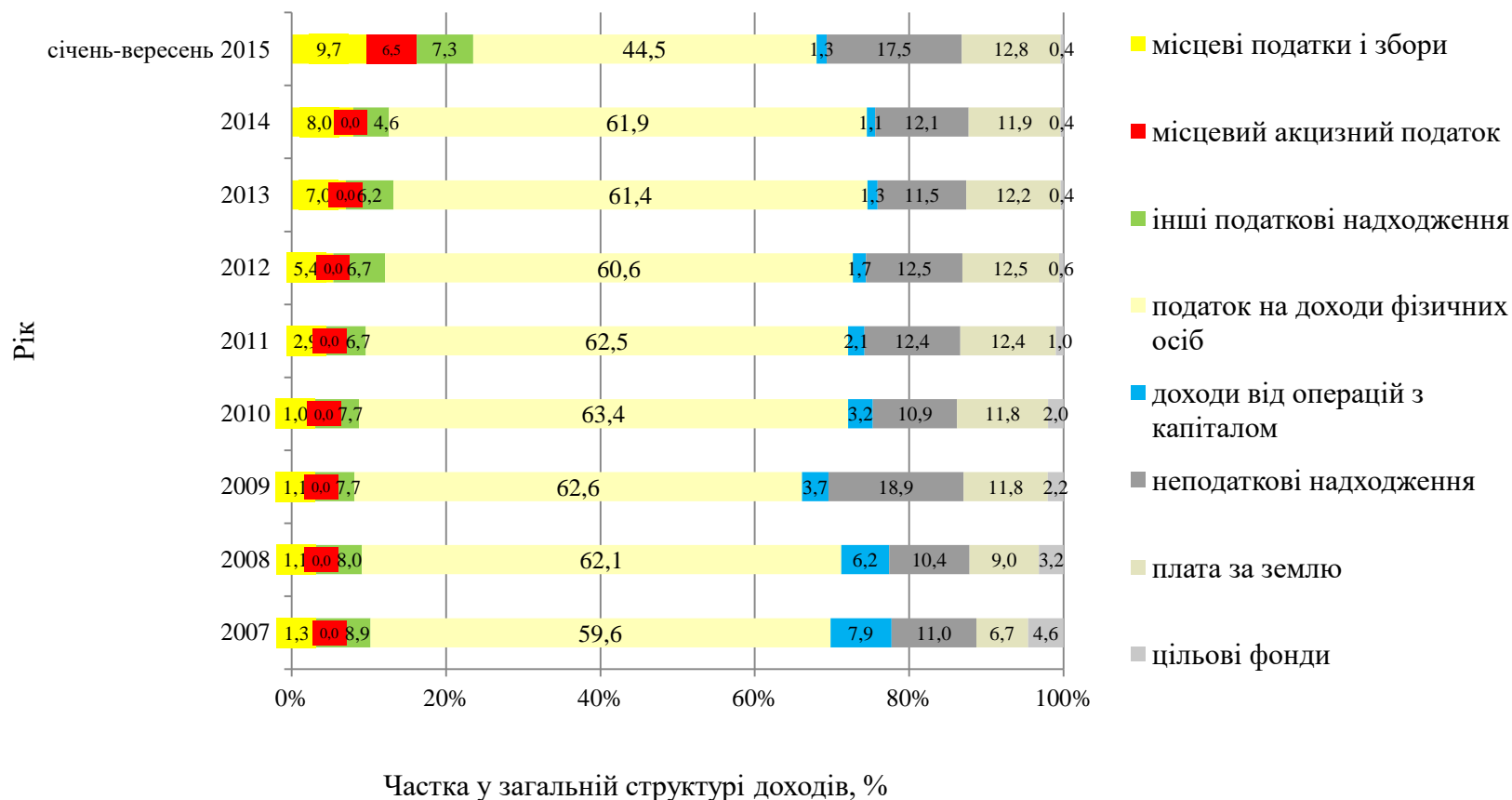

Однак слід враховувати інфляційні чинники (43,3) %

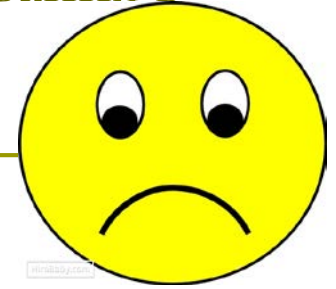
Структура доходів місцевих бюджетів 2007-2015 рр. (зміцнення фінансової бази дерегулювання)

До місцевих бюджетів від місцевих податків і зборів у 2015 (січень-вересень) році надійшло 19,4 млрд. грн. Їхня частка у структурі доходів місцевих бюджетів зросла і склала 22,5 %

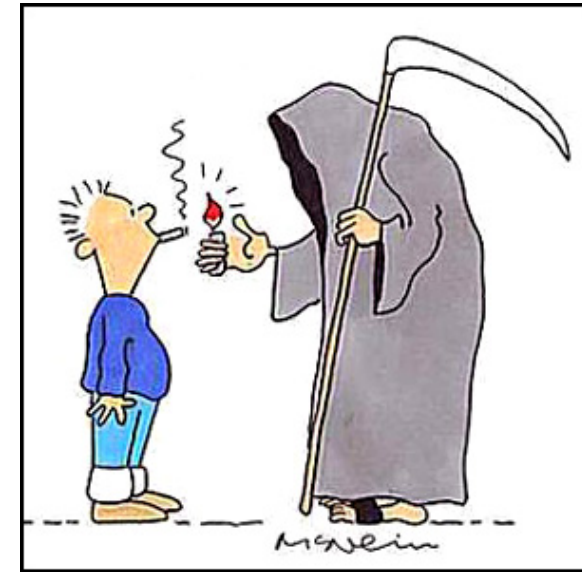
Ризики та негативні аспекти дерегулювання в бюджетній сфері

незначний перелік місцевих податків і зборів, що не дає можливість органами місцевого самоврядування обирати ті податки, які несуть економічну ефективність для конкретного регіону з урахуванням його особливостей та потенціалу

незначний обсяг місцевих податків у структурі податкових надходжень

введення місцевого акцизного податку не має соціального ефекту, більшого і соціального і економічного ефекту набуло б рішення про закріплення за місцевими податками податку на прибуток підприємств

Ризики та негативні аспекти дерегулювання в бюджетній сфері

більшість громад не мають стратегій розвитку

рівень кваліфікації фахівців громад для рішення економічних питань не у всіх громадах достатній

Проблеми дерегулювання в бюджетній сфері й міжбюджетних відносинах та напрями їх вирішення

Проблема	Напрямок вирішення
<p>Залежність регіонів від центру через обмеження повноважень органів місцевого самоврядування на вирішення питань економічного розвитку регіонів</p>	<p>Внесення змін до Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо бюджетної децентралізації)» та інші пов'язані підзаконні НПА щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> розширення повноважень органів місцевого самоврядування для мотивації суб'єктів господарювання, що перебувають на території конкретного регіону, для розвитку пріоритетних напрямків; збільшення ступеня свободи у витрачанні бюджетних коштів на економічний розвиток; розширення та законодавчо закріплення повноважень та можливостей органів місцевого саморядування стимулювати інноваційну активність в регіоні, пріоритетні напрями на регіональному рівні
<p>Значна фінансова залежність місцевих бюджетів від центру</p>	<p>Розробка та реалізація концепції формування потенціалу саморозвитку регіонів на принципах фіскального федералізму.</p> <p>Внесення змін до Податкового та Бюджетного кодексів відносно: переліку частково закріплених податків.</p> <p>Їх перелік має містити в собі в першу чергу ті податки, на податковій бази по яких можуть впливати місцеві влади.</p> <p>Розробка та законодавче закріплення методичного забезпечення встановлення чіткого зв'язку між розміром і структурою міжбюджетних трансфертів та рівнем соціально-економічного розвитку регіонів</p>

Проблеми дерегулювання в бюджетній сфері й міжбюджетних відносинах та напрями їх вирішення

Проблема	Напрямок вирішення
Незначний обсяг місцевих податків у структурі податкових надходжень; незначний перелік місцевих податків і зборів	Внесення змін до Податкового та Бюджетного кодексів відносно: переліку місцевих податків; надання органам місцевого самоврядування права визначати ставки та базу оподаткування з урахуванням соціально-економічного стану на відповідній території та граничних обмежень, визначених законом; забезпечення умови формування місцевих бюджетів, коли надходження місцевих податків і зборів будуть зростати швидше, ніж надходження закріплених за місцевими бюджетами податків; встановлення ефективного податкового адміністрування
Відсутність соціального ефекту від місцевого акцизного податку	Внесення змін до Податкового кодексу та Закону України «Про державний бюджет України» щодо вилучення акцизного податку з ряду місцевих
Відсутність стратегій розвитку у більшості територіальних громад	Забезпечення належного рівня організаційно-інформаційної державної підтримки із залученням науково-дослідних установ
Не завжди достатній рівень кваліфікації членів територіальних громад для вирішення економічних питань	Внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо підвищення рівня компетентності учасників територіальних громад.

Матеріали до круглого столу
«Дерегулювання: проблеми та пріоритети 2016
року»

Адміністративні послуги в 2015 році: досягнення та невирішені завдання

Сеніна Анастасія
аспірант Харківського національного
економічного університету ім. С. Кузнеця

Порівняння субіндексів оцінки реєстраційної системи України та деяких країн ЄС в 2015 р. за індексом «Ведення бізнесу», ранг

Країна	Найменування субіндексу		
	Реєстрація підприємства	Ліквідація підприємства	Реєстрація власності
Україна	30	141	61
Старі члени ЄС			
Німеччина	107	3	62
Великобританія	17	13	45
Франція	32	24	85
Австрія	106	18	26
Нові члени ЄС			
Угорщина	55	65	29
Чеська Республіка	93	22	37
Латвія	27	43	23
Польща	85	32	41

Основними проблемними аспектами при ліквідації бізнесу залишаються:

-
- велика кількість процедур на ліквідацію та значні витрати часу (3 роки);
  - значні грошові витрати на ліквідацію (42% від вартості об'єкта нерухомості).

Основними проблемними аспектами при реєстрації власності залишаються:

-
- велика кількість процедур (6 процедур);
  - значні витрати часу (33 дні).

У 2015 році прийнято низку законів у сфері надання адміністративних послуг (1)

□ *Напрями змін*

- 1) децентралізовано державну реєстрацію нерухомого майна та їх обтяжень (повноваження з реєстрації надані нотаріусам, через ЦНАП та акредитованим суб'єктам);
- 2) децентралізовано адміністративні послуги в сфері земельних відносин;
- 3) децентралізовано адміністративні послуги щодо реєстрації та зняття з реєстрації місця проживання фізичних осіб у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці відповідно до закону;
- 4) надано можливість отримання інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно в електронній формі;

У 2015 році прийнято низку законів у сфері надання адміністративних послуг

□ *Напрями змін*

- 5) введено поняття «електронна заява» в ЗУ «Про Державний земельний кадастр»;
- 6) надано можливість отримання інформації з Державного реєстру прав в електронній формі через веб-портал Мін'юсту;
- 7) ліквідація дозвільних центрів, як окремої складової ЦНАП;
- 8) скорочення термінів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців (до 2 днів);
- 9) встановлення справедливої (диференційованої) системи оплати адміністративних послуг у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

У 2015 році прийнято низку законів у сфері надання адміністративних послуг (3)

- запровадження **альтернативної можливості подачі документів** до посадових осіб органів місцевого самоврядування, адміністраторів ЦНАП, а також інших осіб в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;
- забезпечення можливості надання органами реєстрації **додаткових платних послуг**, пов'язаних із здійсненням державної реєстрації, надання заявникам можливості отримувати адміністративні послуги у сфері державної реєстрації за додаткову плату у скорочені терміни, а також виплати державним реєстраторам винагороди за виконання функцій у відповідній сфері.

Оцінка якості надання адміністративних послуг серед населення*

- позитивно – 14% опитаних,
- незадовільно – 32% опитаних,
- задовільно – 37% опитаних.

Основні проблеми:

- великі черги (28%),
- тяганина із розглядом справи (більше 21%),
- відсутність чітких пояснень щодо потрібних документів і необхідність відвідувати установи кілька разів (18%),
- необхідність ходити до інших інстанцій (13%),
- вимушені були давати хабарі (12%).

* Дослідження проводилося Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва»

Оцінка діяльності ЦНАП у 40 містах України*

- позитивно – 82% опитаних,
- незадовільно – 5% опитаних,
- задовільно – 13% опитаних.

Основні проблеми

- не вистачало необхідних документів для вирішення справи (53%).

Позитивні аспекти роботи ЦНАП

- задоволеність якістю обслуговування в ЦНАП – 91%,
- вирішили питання, за яким прийшли – 60%,
- для вирішення справи було достатньо одного або двох візитів – 43%.

* Дослідження проводилося Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва»

*Дослідження «Громадський моніторинг адміністративних послуг Міністерства юстиції України як дієвий механізм впливу на їх якість»**

В Харківській області:

- позитивно – 84% опитаних,
- незадовільно – 6,4% опитаних,
- задовільно – 9,6% опитаних.

Основні проблеми

- немає умов для осіб з обмеженими фізичними можливостями – 79,3%;
- відсутній вільний доступ до побутових приміщень – 39,5%;
- не змогли вирішити питання за яким прийшли – 21,1%;
- незадоволеність інформативністю веб-сайту – 17,2%;
- відсутність безкоштовного забезпечення бланками – 22,1%;
- незручність оплати послуг – 22,5%.

* Дослідження проводилося Центром політико-правових реформ та партнерами за підтримки USAID

Невирішені проблемні питання в сфері адміністративних послуг станом на 2016 рік

- 1. Повільна децентралізація і дерегуляція системи надання адміністративних послуг.**
- 2. Відсутність необхідної взаємодії і спільних дій між ЦНАП і територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади.**
- 3. Проблема впорядкування оплати за послуги і створення бази для надання послуг електронним способом.**
- 4. Проблема недостатньої технічної забезпеченості працівників центральних органів виконавчої влади та ЦНАП.**
- 5. Довготривалість технологічного процесу отримання однієї адміністративної послуги через її подрібнення на декілька більш дрібних адміністративних послуг.**

Напрями вирішення проблемних питань в сфері адміністративних послуг

- 1.** Передача найпопулярніших адмінпослуг від центральних органів виконавчої влади до ЦНАП.
- 2.** Розширення повноважень адміністраторів ЦНАП, налагодження електронного документообігу, обмін досвідом.
- 3.** Розробка та впровадження методики встановлення адміністративного збору.
- 4.** Надання базових (найпопулярніших) адміністративних послуг в електронному виді.
- 5.** Участь ЦНАП у грантах та проектах.
- 6.** Удосконалення бізнес-процесу надання адміністративних послуг.

Матеріали до круглого столу
" Дeregулювання економіки: проблеми і
пріоритети 2016 року "

**ЗМЕНШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ БАР'ЄРІВ
ДЛЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ**

Малишко Юлія Михайлівна
аспірант НДЦ ІПР НАН України

Етапи удосконалення організації надання адміністративної послуги

- ❑ **Етап 1.** Опис структури процесу надання адміністративної послуги «як є».
- ❑ **Етап 2.** Аналіз процесу надання адміністративної послуги «як є».
- ❑ **Етап 3.** Розробка структури процесу надання адміністративної послуги «як треба».
- ❑ **Етап 4.** Розробка плану переходу зі стану «як є» в стан «як треба».
- ❑ **Етап 5.** Впровадження змін в організацію надання адміністративної послуги «як є».

Адміністративна послуга

«Отримання дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки»

регламентується

Постановою КМУ «Про затвердження Порядку визначення граничного розміру тарифу на проведення експертизи стану безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання» від 04.11.2009 № 1251

Постановою КМУ «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (використання) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» від 26.10.2011 №1107

Споживачі послуги: суб'єкти господарювання, що здійснюють роботи підвищеної небезпеки

Перелік робіт підвищеної небезпеки:

- 1) Використовування/обслуговування машин, механізмів підвищеної небезпеки
- 2) Виробництво, переробка та застосування шкідливих небезпечних речовин
- 3) Вибухові роботи
- 4) Утилізація зброї, звичайних видів боєприпасів
- 5) Газонебезпечні роботи
- 6) Переробка нафти, вуглеводневих газів і конденсату
- 7) Спорудження магістральних газопроводів, нафтопроводів і продуктопроводів
- 8) Роботи з вироблення агломерату, коксу, розплавів чорних і кольорових металів
- 9) Буріння, експлуатація та капітальний ремонт свердловин
- 10) Роботи в діючих електроустановках напругою понад 1000 В
- 11) Підземні та відкриті гірничі роботи.
- 12) Маркшейдерські роботи
- 13) Водолазні роботи
- 14) Зведення, монтаж і демонтаж будинків, споруд
- 15) Роботи із збагачування корисних копалин

Етап 1. Опис структури процесу надання адміністративної послуги «як є»

КРОК 1. Отримання висновку експертизи стану безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання

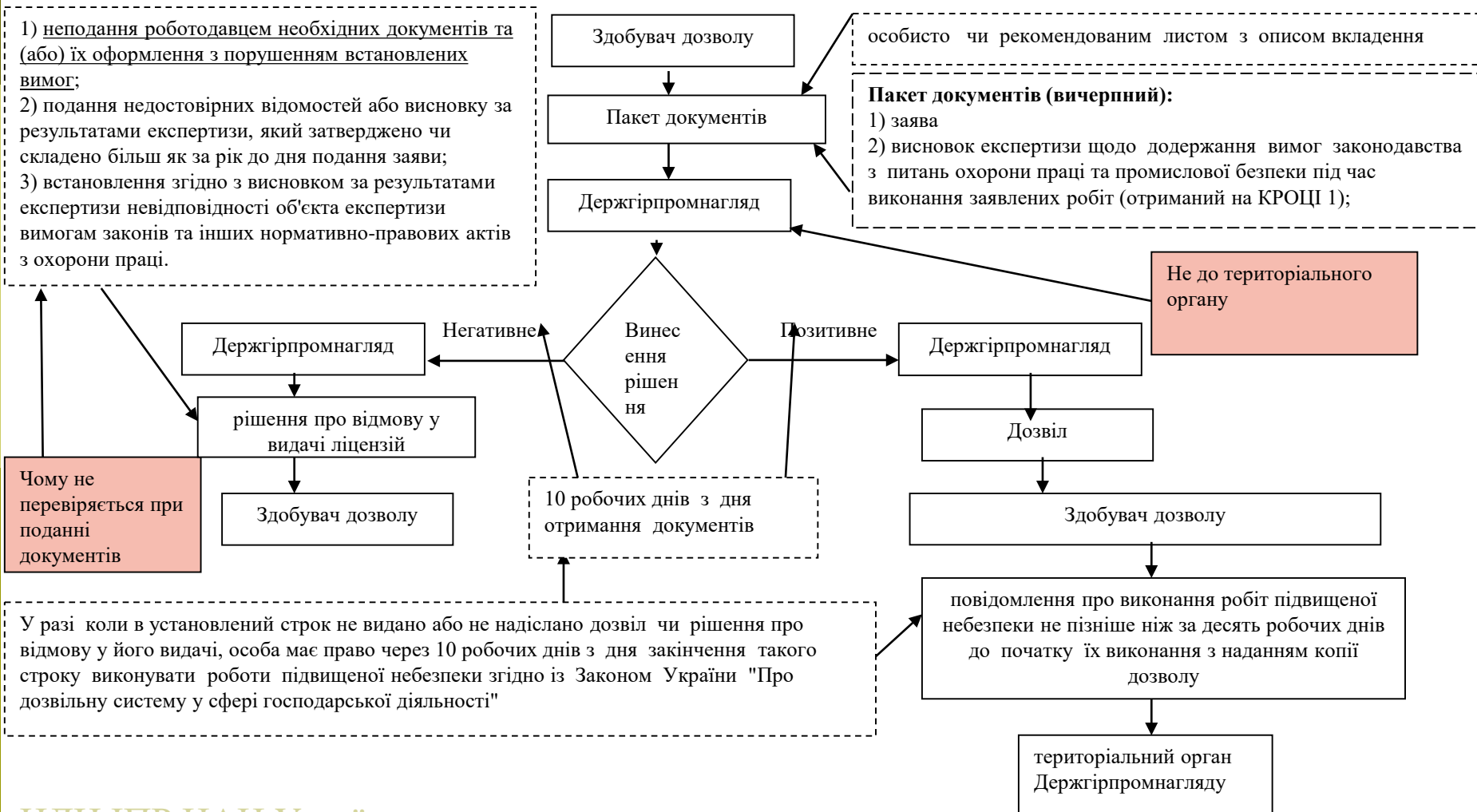

Етап 1. Опис структури процесу надання адміністративної послуги «як є»

КРОК 2. Отримання дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки

Етап 2. Аналіз процесу надання адміністративної послуги «як є»

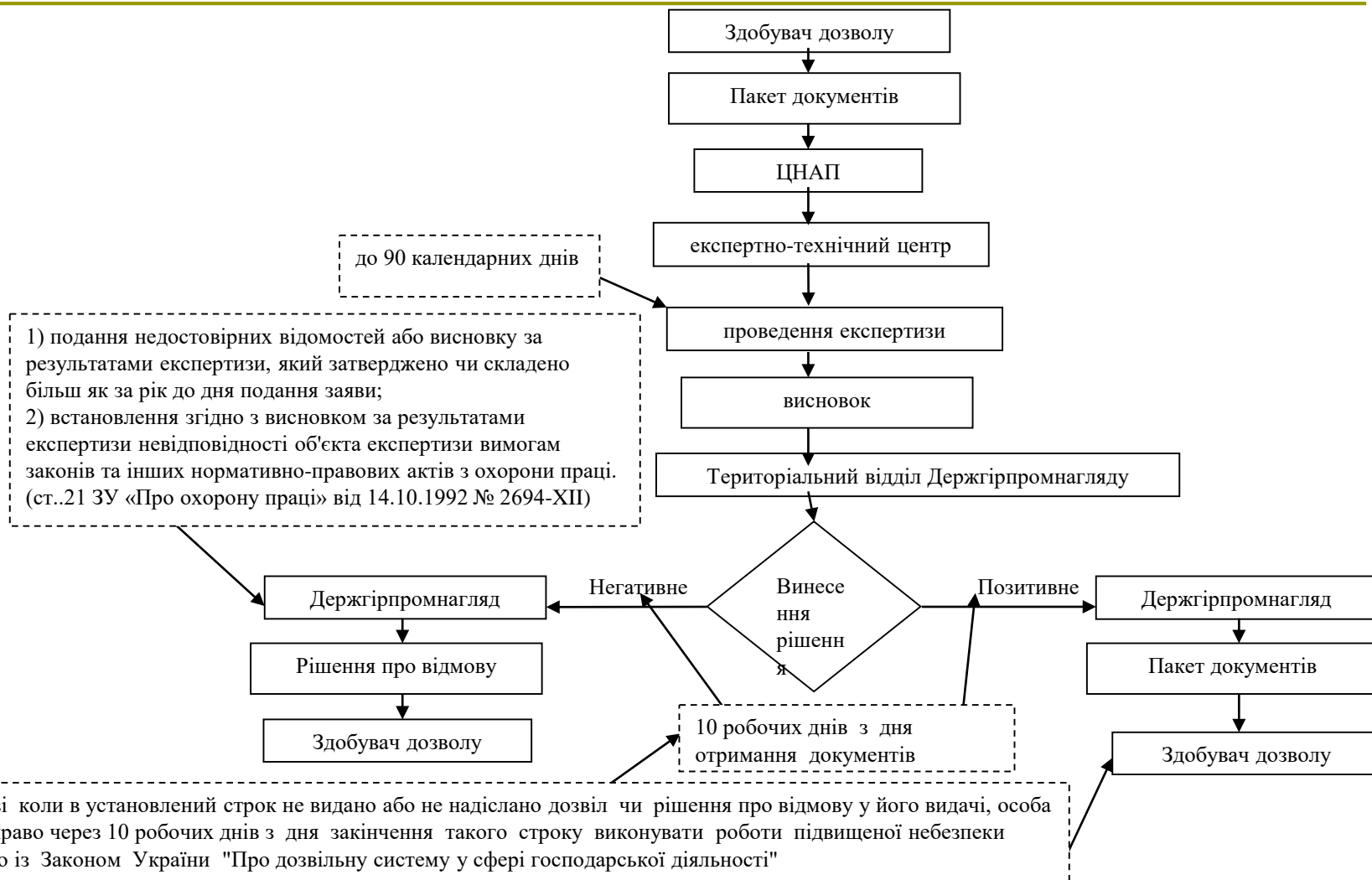

В результаті проходження процедури отримання дозволу:

- 1) фінансові витрати суб'єкта малого підприємництва складають 2424,9 - 32727,5 грн. (в залежності від кількості заявлених працівників підприємства, що виконують роботи підвищеної небезпеки, і видів робіт підвищеної небезпеки);
- 2) витрати часу становлять до 4 календарних місяців (в залежності від складності експертизи).

Етап 3. Розробка структури процесу надання адміністративної послуги «як треба»

Етап 4. Розробка плану переходу зі стану «як є» в стан «як треба»

Основними заходами щодо вдосконалення організації надання послуги визначені:

- 1) передача повноважень по отриманню документів і їх надання суб'єкту малого підприємництва в ЦНАП;
- 2) визначення вичерпного переліку документів для проведення експертизи стану безпеки виробництва;
- 3) визначення терміну проведення експертизи стану безпеки виробництва;
- 4) виключення з переліку підстав для відмови у видачі дозволу наступного пункту: «ненадання роботодавцем необхідних документів та (або) їх оформлення з порушенням встановлених вимог», що має перевірятися ще на етапі подачі документів в ЦНАП;
- 5) скасування необхідності повідомлення про виконання робіт підвищеної небезпеки суб'єктом малого підприємництва.

Етап 5. Інформаційна картка впровадження змін в організацію надання адміністративної послуги «Як є».

О п и с	Назва	Удосконалення організації надання адміністративної послуги «Отримання дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки»				
	Опис	Наявність проблем в організації надання адміністративної послуги призводить до затягування процедури отримання дозволу				
	Результат	Організація надання адміністративної послуги «Отримання дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки», яка характеризується малими витратами малого підприємництва на отримання дозволу				
С т р у к т у р а	Залучені сторони	КМУ, ВРУ,	Заходи	Орієнтири	слайд 8	<ul style="list-style-type: none"> 1) витрати часу суб'єкта малого підприємництва на проходження процедури зменшуються мінімум на 2 тижні; 2) зменшується кількість відвідувань державних органів для отримання послуги на дві одиниці; 3) мінімізуються корупційні ризики за рахунок скасування норм подвійної дії.
В п р о в а д ж е н н я	Законодавство		Постанова КМУ «Про затвердження Порядку визначення граничного розміру тарифу на проведення експертизи стану безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання» від 04.11.2009 № 1251		Постанова КМУ «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (використання) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» від 26.10.2011 №1107	
	Необхідні ресурси		Кадрові, тимчасові, грошові ресурси			
	Ризики		Неприйняття змін, через лобіювання інтересів;			
	Графік		Розробка змін до законодавства - 1 міс. Внесення змін до законодавства - 6 міс. Всього: 7 міс.			

Матеріали до круглого столу
“ Дерегулювання економіки: проблеми і пріоритети
2016 року ”

Оцінка регуляторного впливу
проектів нормативно-правових
актів: реалії 2016 року

Удовенко Анастасія
аспірант НДЦ ІПР НАНУ

Поняття аналізу регуляторного впливу (АРВ) та його завдання

Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено, **що аналіз регуляторного впливу – це документ, який містить:**

- 1) **обґрунтування необхідності державного регулювання** шляхом прийняття регуляторного акта;
- 2) **аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище**, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави;
- 3) **обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.**

Основне завдання підготовки АРВ – визначення ефекту від упровадження різних варіантів розв'язання проблеми та вибір найбільш оптимального.

Типові помилки при розробці АРВ проектів нормативно-правових актів

---

1. У більшості розроблених АРВ фактично не визначено проблему, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання. В зазначеному розділі деякі розробники визначають лише сферу запропонованого регулювання проекту

2. При обґрунтуванні можливості досягнення визначеної цілі у разі прийняття регуляторного акта не наводиться оцінка впливу зовнішніх факторів на дію акта з визначенням та порівнянням позитивних та негативних обставин, які можуть впливати на виконання вимог акта.

3. Не наведено альтернативні способи досягнення зазначених цілей, або визначають лише два способи, одним з яких є залишення ситуації незмінною, що лише підкреслює відсутність визначення альтернатив.

4. Існують випадки, коли АРВ до певного проекту регуляторного акта фактично не визначає очікуваних результатів прийняття регуляторного акта шляхом аналізу вигод та витрат для громадян, держави та суб'єктів господарювання

5. Відсутність визначення показників результативності регуляторного акта та їх прогностичних значень.

Методологія оцінки якості проведення АРВ

З 1.01.2016 р. в Моніторинг нормативно-правових актів у сфері регуляторної політики додано 4 розділ «Оцінка якості проведення АРВ проектів регуляторних актів». Оцінка відбувається згідно до положень **Постанови КМУ «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» від 11 березня 2004 р. № 308.**

Оцінка якості підготовки АРВ

Якісна складова

Наявність визначеної проблеми, аналізу вигод/витрат (в простій або складній формах), впливу зовнішніх факторів та альтернативних способів досягнення цілей

Кількісна складова

Наявність кількісного розрахунку або текстового опису 4-х базових показників зазначених в п.10 Постанови

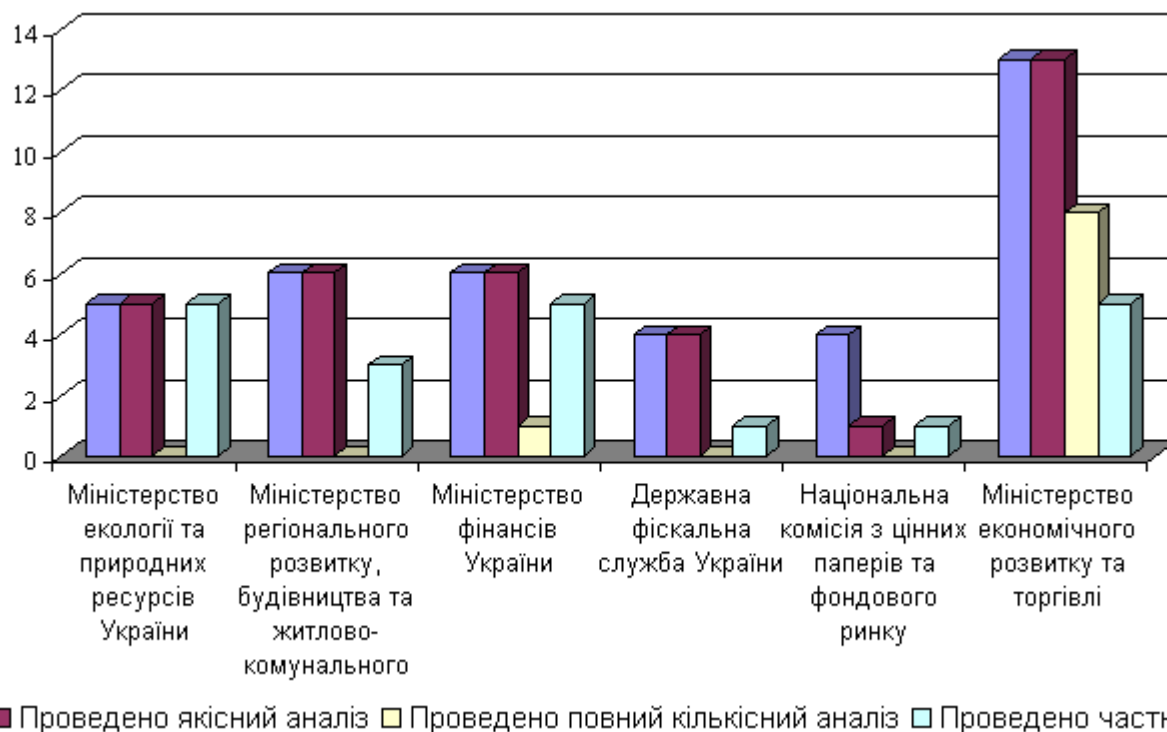

Оцінка повноти проведення АРВ регулятивними органами за січень- лютий 2016 р.

Назва державного органу	Всього проектів	Проведено якісний аналіз %	Проведено повний кількісний %	Проведено частковий кількісний %
Міністерство екології та природних ресурсів України	5	100	0	100
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства	6	100	0	50
Міністерство фінансів України	6	83	17	83
Державна фіскальна служба	4	100	0	25
НКЦПФР	4	25	0	25
Міністерство економічного розвитку і торгівлі	13	85	61	38

Результат проведення оцінки якості АРВ за січень-лютий 2016 року

Рис. Оцінка АРВ проектів НПА за січень-лютий 2016

Результати проведеного ДОСЛІДЖЕННЯ

- В більшості проектів оцінка кількісних показників проведена з використанням описового методу.
- Повний кількісний аналіз майже відсутній. Винятком є **Міністерство економічного розвитку та торгівлі**, де показники якісного та кількісного АРВ майже співпадають, що свідчить про проведення ефективної регуляторної політики.
- Найгірші показники в **Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку**. Майже в усіх проектах відсутня як кількісна, так і якісна оцінки. Відповідно до абзацу четвертого частини другої статті 3 Закону України від 11.09.2003 № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» дані проекти Рішень не є регуляторними актами. Однак, оскільки вони розроблені уповноваженим регуляторним органом, спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання – можна стверджувати про необхідність проведення повного АРВ

Результати проведеного дослідження

За січень-лютий, на сайтах **Державного земельного агентства та Міністерства Юстиції** проектів нормативно-правових актів не оприлюднено. Згідно до методології Департаменту банківського регулювання та нагляду «Про розміщення проектів регуляторних актів на офіційному сайті НБУ» від 07.11.2005 №40-111/2646, закріплено, що всі проекти мають оприлюднюватися на офіційному сайті **НБУ** в розділі «Проекти регуляторних актів Національного банку України та їх обговорення», проте, за зазначеним посиланням, жодного документу не представлено.

Запропоновані зміни до методології оцінки якості проведення АРВ

---

1. Для оцінки якості проведення АРВ будуть враховані дані **всіх органів державної влади**
2. Запропоновано ввести **коефіцієнти повноти якісної та кількісної оцінки**, які оцінюються в діапазоні від 0 до 1
3. Оцінка кількісних показників складатиметься з **коефіцієнту повноти кількісної оцінки** та **коефіцієнту описового заміщення кількісних показників**

Науково–дослідний центр індустріальних
проблем розвитку НАН України

Дерегулювання як засіб протидії
корупції

І.О. Губарєва

Індекс сприйняття корупції – Corruptions Perceptions Index

Роки	2013	2014	2015
Місце	144	142	130
Бали	25	26	27

Порівняння України з деякими країнами за міжнародними рейтингами

Найменування індексу (рік розрахунку)	Рейтинг і значення показника країни-лідера	Рейтинги і значення показника для України і країн, що знаходяться поряд з нею	Рейтинг і значення показника країни-аутсайдера
Індекс сприйняття корупції (2015 р.)	1. Данія (91)	130. Іран (27) 130. Непал (27) 130. Нікарагуа (27) 130. Парагвай (27) 130. Україна (27)	168. Сомалі (8)
Індекс економічної свободи. Свобода від корупції (2015 р.)	1. Данія (92)	146. Камерун (27) 147. Україна (26) 148. Уганда (26) 149. Комори (26) 150. Бангладеш (25)	184. Беліз (6,7)
Якість державного управління. Контроль корупції (2014)	1. Данія (100)	183. Кенія (12,92) 184. М'янма (12,44) 185. Україна (11,96) 186. Гаїті (11,0) 187. Конго (10,53)	215. Сомалі (0,48)

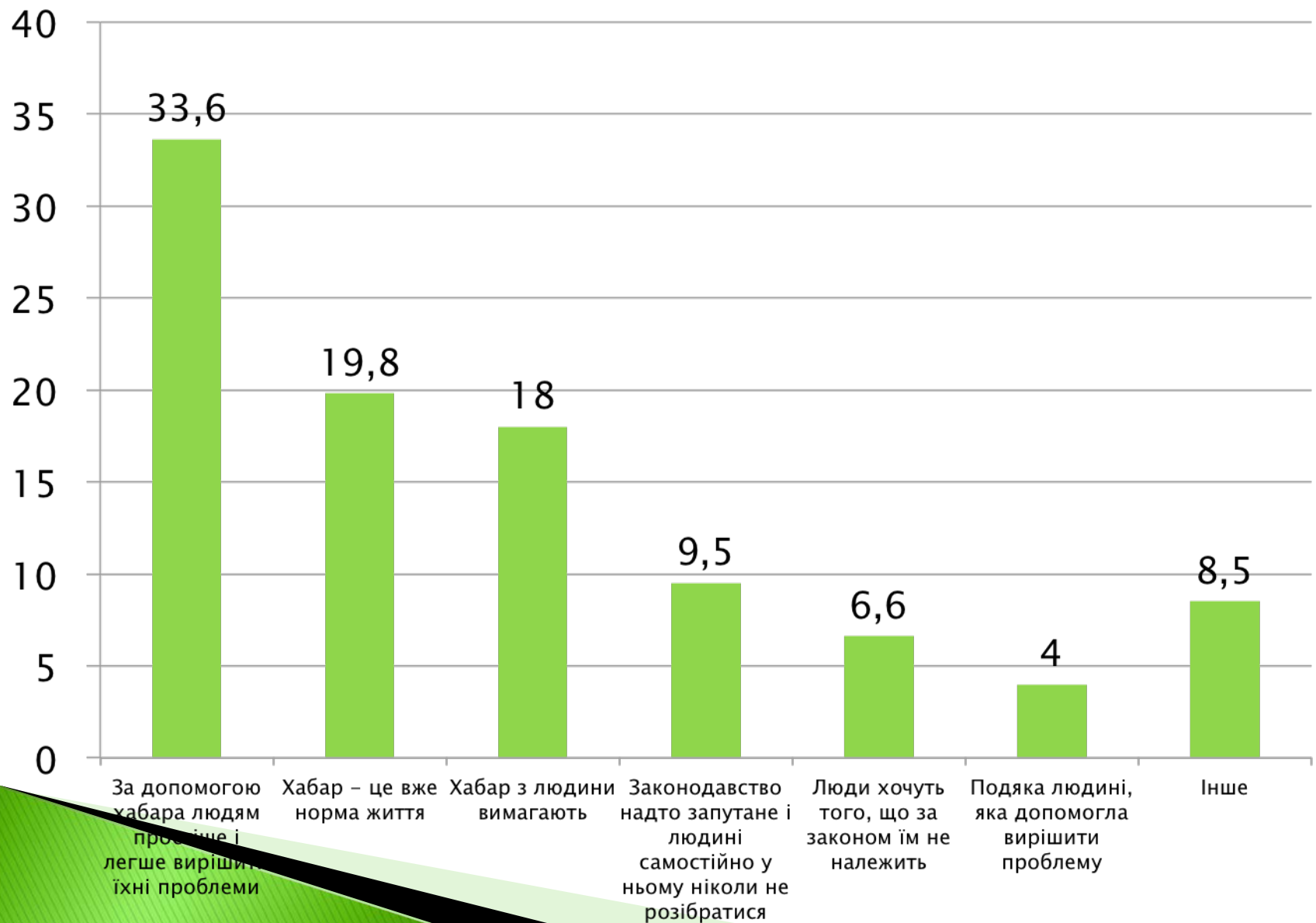
Види корупції

Політична корупція

Адміністративна корупція

Побутова корупція

Чому люди дають хабарі

Форми корупції

1 Форма. Корупція є використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди.

2. Форма. Корупцією є прийняття особою обіцянки / пропозиції неправомірної вигоди для себе чи інших осіб.

3 Форма. Корупцією є відповідно обіцянка / пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей Суб'єктом корупції у цій формі може бути будь-яка деліктоздатна (у кримінально-, адміністративно-, цивільно- і дисциплінарно-правовому розумінні) особа

Рівень сприйняття корупції бізнесом в органах влади,

% до всіх опитаних, хто стикався з корупцією

Топ-ситуації, що призвели до корупції

Державний орган	Операція
Податкова служба	При перевірці
Митниця	При здійсненні перевезень, доставки товару, експортно-імпортних операціях
Агентство земельних ресурсів	Оформлення документів на землю, нерухомість, будівництво, оренду
Податкова служба	Видача дозвільних документів, отримання дозволу, ліцензії, технічних умов, сертифікатів, дозволів
Державна реєстраційна служба	Реєстрація, закриття підприємства
Податкова служба	При здійсненні операції, при звичайній діяльності, при всіх операціях
Податкова служба, агентство земельних ресурсів	Оформлення, погодження, подача інших документів, оформлення договорів
Податкова служба, районна / обласна адміністрація	Примушення до дачі хабара, здійснення благодійних платежів, оплата без квитанції, оплата зайвих послуг

Спільні дослідження Transparency International Україна, ПриватБанк, ТОВ Аудиторська фірма «Прайс-стерхаусКуперс (Аудит)» та GfK Ukraine

Шляхи зниження рівня корупції

- ▶ реалізація моніторингу якості адміністративних послуг з метою мінімізації проявів корупції через періодичні анонімні опитування споживачів: результативність, своєчасність, доступність, зручність, відкритість, повага, професійність;
- ▶ збільшення конкуренції на ринку адміністративних послуг;
- ▶ розширення системи електронного документообігу;
- ▶ скорочення кількості ліцензій та дозволів, а також спрощення відповідних процедур;
- ▶ зменшення безпосередньої взаємодії та контактів між чиновником та її громадянами;
- ▶ прозорість надання адміністративної послуги, інформаційна підтримка;
- ▶ розширення способів звернення особи за адміністративною послугою;
- ▶ передбачення обґрунтованих строків надання адміністративної послуги та заохочення їх скорочення.